

Н.В. Федак, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.В. Чорна, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ У МЕЖАХ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧУВАННЯ
В РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ»**

Самостійна робота студента – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов’язкових навчальних занять. Такий вид роботи необхідний для оволодіння дисципліною, а також для формування уміння приймати на себе відповідальність та знаходити конструктивні рішення.

Основні проблеми в організації ефективної самостійної роботи виникають через неусвідомленість змісту завдань, що пропонуються для самостійного вивчення та опрацювання, невміння працювати самостійно та презентувати свою роботу, відсутність мотивації, одноманітність запропонованих завдань, недостатнє матеріально-технічне та методичне забезпечення.

Необхідно перевести студента з пасивного споживача знань в активного їх творця, який вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. Саме такі фахівці потрібні роботодавцям і саме це знадобиться майбутнім професіоналам під час їх діяльності і взагалі життя по закінченні вищого навчального закладу. Тому самостійна робота студента є важливою складовою освітнього процесу. Серйозна та стійка мотивація спонукає студента до активної самостійної роботи і забезпечує її високу ефективність. Найсильнішим мотивуючим фактором в цьому сенсі є підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Чинниками, які сприяють активізації самостійної роботи студента та підвищенню її ефективності є наступні:

– корисність виконуваної роботи: якщо студент знає, що результати його роботи будуть використані в лекційному курсі (наприклад презентація певної тематики), при підготовці публікації у періодичних виданнях, патентів та результати його роботи можуть бути застосовані у професійній підготовці, то ставлення до виконання завдання істотно змінюється в кращу сторону і якість виконуваної роботи зростає;

– участь студентів у творчій діяльності: у науково-дослідній або методичній роботі, що проводиться на кафедрі;

– введення у навчальний процес активних методів навчання, перш за все ігрового тренінгу, в основі якого лежать інноваційні і організаційно-діяльні ігри, які сприяють переходу від односторонніх приватних знань до багатосторонніх знань про об'єкт, його моделювання з виділенням провідних протиріч, а не просто придбання навичок прийняття рішення, це можуть бути так звані ділові або ситуаційні форми занять;

– використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальні оцінки, рейтинги, тести) – фактори, які при певних умовах можуть викликати прагнення до змагань між студентами;

– мотивація самостійної навчальної діяльності може бути посилена при використанні такої форми організації навчального процесу, як «метод занурення». Цей метод дозволяє інтенсифікувати вивчення матеріалу, так як скорочення інтервалу між заняттями з дисципліни вимагає постійної уваги до її змісту і зменшує ступінь забування. Різновидом цього виду занять може бути проведення багатогодинного лабораторного заняття, що охоплює кілька тем дисципліни «Спеціальні технології харчування в ресторанному господарстві», яке спрямоване на вирішення наскрізних завдань.

Для організації ефективної самостійної роботи студентів необхідні такі умови: 1) володіння студентами вміннями та навичками самостійної навчальної діяльності; 2) формування у студентів потреби й інтересу до самостійної роботи; 3) врахування індивідуальних особливостей студентів під час визначення завдань для самостійної роботи; 4) урахування групових особливостей студентів (рівень інтелектуального розвитку, провідний тип темпераменту, мотив навчальної діяльності та ін.); 5) розробка індивідуальних творчих завдань для самостійної роботи студентів над проблемними темами курсу і керівництво нею з боку викладача; 6) створення необхідного методичного матеріалу для організації самостійної роботи студентів; 7) грамотне керівництво самостійною роботою студентів і надання вчасної допомоги для усунення недоліків.

Тому при організації сучасного навчання підтримка освітнього процесу повинна спиратися на стимулювання різних видів самостійної роботи студента: вивчення навчального матеріалу, здійснення самоконтролю, виконання самоаналізу за результатами виконаних завдань і проведення самокорекції свого подальшого навчання.